

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 113

van **STEFAAN SINTOBIN**

datum: 28 oktober 2022

aan **JO BROUNS**

VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Bedrijfshoofden landbouwsector - Gemiddelde leeftijd

In mei van dit jaar publiceerde Statistiek Vlaanderen nieuwe cijfers over de gemiddelde leeftijd van bedrijfshoofden van beroepslandbouwbedrijven in Vlaanderen. Uit de cijfers blijkt dat die in 2010 nog 51 jaar bedroeg, en in 2020 al 55 jaar. De stijging van dit gemiddelde ging volgens hen ook samen met het afnemend aantal jonge bedrijfshoofden. Zo had slechts 10% van de bedrijven in 2020 een bedrijfshoofd jonger dan 40 jaar. Ook valt op dat bijna 20% ouder is dan 65 jaar.

1. Hoe verklaart de minister deze cijfers? Welke maatregelen zal hij nemen om ervoor te zorgen dat het landbouwberoep opnieuw aantrekkelijk wordt en het voortbestaan van de landbouwsector in Vlaanderen verzekerd kan worden? Welke andere maatregelen werden daarvoor in deze legislatuur al genomen?
2. Kan de minister een overzicht geven van de gemiddelde leeftijd van de bedrijfshoofden voor de volgende sectoren: tuinbouw, akkerbouw, veeteelt en gemengd? Hoe verklaart de minister de verschillen? Kan hij ook cijfers geven over eventuele verschillen binnen deze sectoren zelf, zoals bv. pluimvee-, rundvee- en varkensveehouders in de veeteelt? Hoe verklaart de minister deze cijfers precies? Welke eventuele bijkomende maatregelen dringen zich bijgevolg op?



**Vlaams
Parlement**

ANTWOORD

op vraag nr. 113 van 28 oktober 2022

van **STEFAN SINTOBIN**

1. Zoals door het Departement Landbouw en Visserij in het Landbouwrapport 2020 is vermeld, wordt de vergrijzing in de landbouwsector verklaard door de beperkte instroom van nieuwe landbouwers en de uitstroom op hoge leeftijd. Veel landbouwers doen namelijk verder wanneer ze de pensioengerechtigde leeftijd bereiken, terwijl er een beperkte instroom is van nieuwe landbouwers. Voor de instroom van startende landbouwers zijn de toegang tot grond, de grote investeringen, het complexe beleid en het onzekere inkomen drempels. Daarnaast zijn er ook de arbeidsomstandigheden (lange werkdagen en niet evident om vrijaf te nemen) en de hoeveelheid administratie. Het Landbouwrapport is terug te vinden op volgende webpagina van de cijferwebsite van het Departement Landbouw en Visserij:

<https://landbouwcijfers.vlaanderen.be/landbouwrapport-2020-lara>

Ik trek in uitvoering van het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) sterk de kaart van de jonge landbouwers. Het nieuwe GLB reikt heel wat maatregelen aan die meer toekomstperspectieven moeten geven, zowel binnen pijler 1 als pijler 2.

Binnen pijler 1 wordt aanvullende inkomenssteun en de toekenning van rechten uit de reserve voorzien.

Aanvragen voor het bekomen van investeringssteun die sinds 2021 zijn ingediend door landbouwbedrijven met een jonge landbouwer als één van de bedrijfsleiders, voorziet het VLIF bijkomend 10% investeringssteun voor de meest duurzame investeringen. Dit blijft behouden in het nieuwe GLB. In het nieuwe GLB wordt de maximale overnamesteun opgetrokken naar 100.000 euro, maar wordt de maatregel ook inhoudelijk hervormd, zodat een meer geleidelijke bedrijfsovername mogelijk wordt. Voor alle VLIF-maatregelen wordt de kaart van de administratieve vereenvoudiging getrokken op het vlak van de steunvoorwaarden.

De in het nieuwe GLB voorziene nieuwe maatregel "opstart en omschakeling naar een duurzame bedrijfsstrategie" heeft bovendien als doel om zowel de instroom als de generatiewissel te bevorderen.

Via de maatregel van de naschoolse vorming als onderdeel van het Agricultural Knowledge and Innovation System (AKIS) wordt er ingezet op jonge landbouwers met de starterscursussen en stages. En ook in het nieuwe GLB blijven deze mogelijkheden behouden. Jongeren hebben immers nood aan een basisopleiding die hen erop voorbereidt om doordachte en onderbouwde keuzes te maken. De veelzijdige opleiding (economische, ecologische en sociale leerdoelstellingen) levert hen de nodige capaciteiten/beroepsbekwaamheid op om een toekomst in land- en tuinbouw uit te bouwen. Daarna blijft het levenslang leren uiteraard ook cruciaal. En ook daarop zet de naschoolse vorming via allerlei opleidingsvormen in.

Ook kan er een beroep gedaan worden op advies om de overname van een bedrijf te begeleiden of om advies te krijgen over tal van aspecten van de bedrijfsvoering. In het huidige GLB worden jonge landbouwers via KRATOS gestimuleerd om advies in te winnen en in het bijzonder voor de bedrijfseconomische aspecten van hun bedrijfsvoering. Jonge landbouwers krijgen in KRATOS de mogelijkheid om niet 1 maar 2 gratis adviezen aan te vragen voor zowel de module ondernemingsplan als

bedrijfseconomisch advies. Verder ligt er ook een sterke focus op innovatie en samenwerking (EIP of Europese Innovatiepartnerschappen en VLIF Innovatieve investeringssteun). Innovatie biedt immers nieuwe kansen om tegemoet te komen aan de uitdagingen in de sector. In het nieuwe GLB wordt via EIP niet enkel ingezet op innovatieve producten en processen maar ook op innovatieve samenwerkingsverbanden. Ondersteuning van nieuwe samenwerkingsvormen waarbij landbouwers de mogelijkheid krijgen via projecten echte partnerschappen op te richten om samen uitdagingen aan te pakken, samen risico's te nemen, in te stappen in een nieuw verdienmodel,... zal het ongetwijfeld aantrekkelijker maken om in de landbouw aan de slag te gaan en te blijven.

2. Tabel 1 geeft de gemiddelde leeftijd van de bedrijfshoofden van de beroepslandbouwbedrijven per specialisatie weer. Het bedrijfshoofd is de persoon die juridisch en economisch verantwoordelijk is voor het bedrijf. Van het bedrijfshoofd is enkel de leeftijd gekend als het beroepslandbouwbedrijf geen vennootschap is. In onderstaande tabel zijn dus geen gegevens opgenomen van vennootschappen. Deze data is gebaseerd op de resultaten van de landbouwenquête van 2020 van Statbel (Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium). De indeling volgens specialisatie gebeurt op basis van de typologie berekend met SO-coëfficiënten 2017.

Tabel 1. Gemiddelde leeftijd bedrijfshoofden (natuurlijke personen) van de beroepslandbouwbedrijven (SO>25000) per typologie (SO2017), Vlaanderen, 2020

bedrijven gespecialiseerd in:	gemiddelde leeftijd bedrijfshoofd
akkerbouw	59,2
tuinbouw	53,2
diverse gemengde bedrijven	56,3
veeteelt	53,8
<i>melkproductie</i>	51,9
<i>rundvleesproductie</i>	57,2
<i>gemengd rundvee</i>	55,0
<i>andere graasdieren (schapen, enz.)</i>	52,2
<i>varkens</i>	53,3
<i>pluimvee</i>	52,3
<i>gemengde bedrijven veeteelt</i>	52,1
geheel van de bedrijven	55,2

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van Statbel (Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium)